

**KONVENCIJA DĖL KOVOS SU UŽSIENIO VALSTYBIŲ PAREIGŪNŲ
PAPIRKINĖJIMU
TARPTAUTINIUOSE VERSLO SANDORIUOSE**

Priimta 1997 m. lapkričio 21 d.

PREAMBULĖ

Šalys, manydamos, kad papirkinėjimas tarptautiniuose verslo, prekybos ir investicijų sandoriuose yra paplitęs reiškinys, keliantis svarbią moralinę ir politinę problemą, pakertantis gerą valstybės valdymą bei ekonominę plėtrą ir iškraipantis tarptautinės konkurencijos sąlygas;

manydamos, kad visos Šalys privalo kovoti su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose;

atsižvelgdamos į 1997 m. gegužės 23 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) peržiūrėtą rekomendaciją dėl kovos su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose, C(97)123/FINAL, kuri, be kita ko, kviečia imtis veiksmingų priemonių atgrasinti, užkirsti kelią ir kovoti su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu, susijusiu su tarptautiniais verslo sandoriais, svarbiausia, veiksmingai, koordinuotai ir neatidėliojant tokį papirkinėjimą pripažinti nusikaltimu, laikantis sutartų bendrų tos rekomendacijos sudedamųjų dalių ir vadovaujantis kiekvienos Šalies valdžių padalinimo bei kitų pagrindinių teisės principų;

sveikindamos neseniai įvykusius įvykius tokius, kaip pavyzdžiui, Jungtinių Tautų, Pasaulio Banko, Tarptautinio valiutos fondo, Pasaulio prekybos organizacijos, Amerikos valstybių organizacijos, Europos Tarybos ir Europos Sąjungos veiksmus, kurie skatina geresnį tarptautinį supratimą ir bendradarbiavimą kovojant su valstybės pareigūnų papirkinėjimu;

sveikindamos įmonių, verslo organizacijų, profesinių sąjungų ir kitų nevyriausybinių organizacijų pastangas kovoti su kyšininkavimu;

pripažindamos valstybių valdžios vaidmenį užkertant kelią reikalauti kyšio iš asmenų ir įmonių tarptautiniuose verslo sandoriuose;

pripažindamos, kad pažangai Šioje srityje pasiekti reikalingos ne tik pastangos nacionaliniu lygiu, bet ir daugiašalis bendradarbiavimas, stebėjimas bei tolesni veiksmai;

pripažindamos, kad Šios konvencijos pagrindinis tikslas ir uždavinys - pasiekti Šalių taikomų priemonių lygiavertiškumo, kuris reikalauja, kad konvencija būtų ratifikuota be išlygų, pažeidžiančių tokį lygiavertiškumą;

susitarė taip:

I STRAIPSNIS

UŽSIENIO VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ PAPIRKIMAS

1. Kiekviena Šalis imasi būtinų priemonių nustatyti, kad pagal jos įstatymus bet kurio asmens sąmoningas, tiesioginis ar per tarpininkus nepelnytos piniginės ar kitokios naudos užsienio valstybės pareigūnui, jam pačiam ar trečiajai Šaliai, siūlymas, žadėjimas ar davimas, siekiant, kad pareigūnas atliktų ar susilaikytų nuo veiksmų, įeinančių į jo tarnybines pareigas, kad, vykdant tarptautinį verslą, būtų pradėta ar išlaikyta ūkinė veikla ar kitas netinkamas privalumas, yra nusikaltimas.
2. Kiekviena konvencijos Šalis imasi būtinų priemonių nustatyti, kad bendrininkavimas, įskaitant kurstymą, bendrininkavimą padedant įvykdyti užsienio valstybės pareigūno papirkimą ar slėpimą yra nusikaltimas. Kėsinimasis papirkti ir užsienio valstybės pareigūno papirkimo organizavimas yra lygiai toks pat nusikaltimas kaip ir kėsinimasis ar organizavimas papirkimo savo šalies valstybės pareigūno.
3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti nusikaltimai toliau vadinami "užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu".

4. Šioje konvencijoje:

- a) **užsienio valstybės pareigūnas** - tai asmuo, užsienio valstybėje einantis pareigas įstatymų leidybos, administraciniame ar teismo organe, į kurias jis yra paskirtas ar išrinktas; asmuo, vykdamas viešąsias funkcijas užsienio šalyje, įskaitant valstybines žinybas ir viešąsias įmones; ir bet kuris viešosios tarptautinės organizacijos pareigūnas ar atstovas;
- b) sąvoka **užsienio šalis** apima visus, nuo nacionalinės iki vietos valdžios lygius ir padalinius;
- c) sąvoka **atlikimas ar susilaikymas nuo tarnybinių pareigų atlikimo** apima bet koki pasinaudojimą valstybės pareigūno padėtimi, nesvarbu, ar tai priklauso ar nepriklauso pareigūno leistinai kompetencijai.

2 STRAIPSNIS

JURIDINIŲ ASMENŲ ATSAKOMYBĖ

Kiekviena Šalis pagal savo teisės principus imasi būtinų priemonių juridinių asmenų atsakomybei už užsienio pareigūno papirkinėjimą nustatyti.

3 STRAIPSNIS

BAUSMĖS

1. Užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimas baudžiamas veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis kriminalinėmis bausmėmis pagal baudžiamąją teisę. Bausmių ribos turi būti panašios įbausimų ribas, Šalies taikomas už savo valstybės pareigūno papirkinėjimą; fiziniams asmenims gali būti taip pat paskirta laisvės atėmimo bausmė, pakankama, kad būtų galima suteikti veiksmingą tarpusavio teisinę pagalbą ir išduoti nuteistąjį kitai šaliai.
2. Jei pagal šalies teisės sistemą baudžiamoji atsakomybė netaikoma juridiniams asmenims, ta Šalis užtikrina, kad už užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimą juridiniams asmenims būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios ne baudžiamosios teisės sankcijos, įskaitant pinigines baudas.
3. Kiekviena Šalis imasi būtinų priemonių numatyti, kad kyšis ir įplaukos už užsienio valstybės pareigūnui duotą kyšį, ar turtas, kurio vertė atitinka tokias įplaukas, būtų

areštuojamas ir konfiskuojamas arba, kad būtų skiriamos atitinkamos panašaus poveikio piniginės baudos.

4. Kiekviena Šalis svarsto, ar tikslinga skirti papildomas administracines ir civilines sankcijas asmeniui, kuris turi būti baudžiamas už užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimą.

4 STRAIPSNIS

JURISDIKCIJA

1. Kai visas nusikaltimas ar jo elementas yra įvykdytas Šios konvencijos Šalies teritorijoje, ji imasi būtinų priemonių savo jurisdikcijai dėl užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimo nustatyti.
2. Kiekviena Šalis, turinti jurisdikciją traukti savo piliečius baudžiamojon atsakomybėn už užsienyje padarytus nusikaltimus, imasi būtinų priemonių savo jurisdikcijai nustatyti, pagal tuos pačius principus baudžiamojon atsakomybėn traukiant už užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimą.
3. Jei įtariamo Šioje konvencijoje apibudinto nusikaltimo tyrimo jurisdikcija priklauso ne vienai, o kelioms Šios konvencijos Šalims, atitinkamos Šalys vienos iš jų prašymu konsultuojasi, siekdamos nustatyti tinkamiausią jurisdikciją baudžiamajai bylai kelti.
4. Kiekviena Šalis patikrina, ar galiojantis jos jurisdikcijos pagrindas yra veiksmingas kovojant su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu, ir jei jis neveiksmingas, imasi priemonių tai ištaisyti.

5 STRAIPSNIS

VYKDYMAS

Vykdam užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimo ikiteisminį tyrimą, taikomi atitinkamos Šalies taisyklės ir principai. Jiems įtakos neturi daryti nacionaliniai ekonominiai interesai, galimi santykių su kita valstybe padariniai ar įtariamųjų fizinių bei juridinių asmenų tapatumas.

6 STRAIPSNIS

SENATIS

Senatis, taikoma nusikaltimams už užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimą, neturi būti trumpesnė, nei reikalinga tokio nusikaltimo tyrimui atlikti ir už jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

7 STRAIPSNIS

PINIGŲ PLOVIMAS

Kiekviena Šalis, kurioje, taikant jos pinigų plovimo įstatymus, savo valstybės pareigūnų papirkinėjimas yra laikomas nusikaltimu, kurio pagrindu pradedamas tyrimas dėl pinigų plovimo, tomis pačiomis sąlygomis užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimas turi būti laikomas tokiu pat nusikaltimu, nepaisant vietos, kur papirkinėjimas buvo įvykdytas.

8 STRAIPSNIS

APSKAITA

1. Kovodama su užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimu, kiekviena šalis imasi būtinų priemonių pagal savo įstatymus ir kitus teisės aktus dėl apskaitos žurnalų bei įrašų, finansinių ataskaitų skelbimo ir apskaitos bei audito standartų siekiant uždrausti įmonėms, kurioms taikomi tokie įstatymai ir teisės aktai, turėti apskaitos žurnaluose nefiksuotas sąskaitas, sudarinėti apskaitos žurnaluose nefiksuojamus ar netinkamai identifikuojamus sandorius, nurodyti nesamas išlaidas, nurodyti finansinius įsipareigojimus, neteisingai nurodant jų objektą, naudoti suklastotus dokumentus, su tikslu papirkti užsienio valstybės pareigūną ar tokį papirkinėjimą nusišlepti.
2. Kiekviena Šalis už tokį įmonių apskaitos, įrašų, sąskaitų ir finansinių ataskaitų nusišlepimą bei klastojimą numato veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias civilines priemones, administracines nuobaudas ir kriminalines bausmes.

9 STRAIPSNIS

TARPUSAVIO TEISINĖ PAGALBA

1. Kiekviena Šalis, kiek įmanoma pagal jos įstatymus ir atitinkamas sutartis bei susitarimus, teikia greitą ir veiksmingą teisinę pagalbą kitai Šaliai, jai tiriant ir traukiant baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimus, kuriems taikoma Ši konvencija, ir keliant ne baudžiamąją bylą juridiniam asmeniui Šios konvencijos taikymo srityje. Prašymą gavusioji Šalis nedelsdama praneša prašančiajai Šaliai, kokios papildomos informacijos ar dokumentų reikia jos prašymui vykdyti ir bei informuoja apie pateikto prašymo suteikti pagalbą vykdymo eigą.
2. Jei Šalis abipusei teisinei pagalbai numato dvigubos baudžiamosios atsakomybės sąlygą, laikoma, kad tokia dviguba baudžiamoji atsakomybė yra numatyta, jei nusikaltimui, kuriam tirti prašoma pagalbos, taikoma Ši konvencija.
3. Šalis, remdamasi bankų slaptumo teise, negali atsisakyti suteikti tarpusavio teisinę pagalbą baudžiamosios bylos klausimais, kuriems taikoma Ši konvencija.

10 STRAIPSNIS

IŠDAVIMAS KITAI ŠALIAI

1. Užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimas laikomas nusikaltimu, už kurį nusikaltimą padaręs asmuo perduodamas kitai Šaliai pagal Šalių įstatymus ir tarpusavio ekstradicijos sutartis.
2. Jei Šalis, kuri nusikaltėlio išdavimui ekstradicijos sutartį laiko būtina sąlyga, gauna iš kitos Šalies, su kuria tokios sutarties ji nėra sudariusi, prašymą išduoti nusikaltėlį ji gali laikyti Šią konvenciją teisiniu išdavimo pagrindu, jei yra įvykdytas užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimas.
3. Kiekviena Šalis imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad galėtų išduoti kitai Šaliai savo piliečius arba savo piliečius galėtų traukti baudžiamojon atsakomybėn už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą. Šalis, kuri atmeta prašymą išduoti kitai Šaliai asmenį, padariusį užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimo nusikaltimą, remdamasi tik tuo, kad asmuo yra jos pilietis, bylą perduoda savo atsakingosioms institucijoms, kad jos tą asmenį patrauktų baudžiamojon atsakomybėn.
4. Išduodant nusikaltėlį kitai Šaliai už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą, laikomasi kiekvienos Šalies įstatymuose, atitinkamose sutartyse ir susitarimuose nustatytų sąlygų. Kai Šalis išdavimui kitai Šaliai taiko sąlygą, kad turi būti dviguba

baudžiamoji atsakomybė, laikoma, kad tokia dviguba baudžiamoji atsakomybė egzistuoja, jei nusikaltimui, kurio tyrimui prašoma pagalbos, taikomas Šios konvencijos 1 straipsnis.

11 STRAIPSNIS

ATSAKINGOSIOS INSTITUCIJOS

Nepažeidžiant kitų susitarimų tarp Šalių, 4 straipsnio 3 dalies dėl konsultavimosi, 9 straipsnio dėl tarpusavio teisinės pagalbos ir 10 straipsnio dėl išdavimo kitos Šalies jurisdikcijai taikymo tikslais, kiekviena Šalis OECD generaliniam sekretoriui praneša, kuri jos institucija ar institucijos yra atsakingos už prašymų gavimą bei perdavimą ir per kurias bus bendraujama Šiais klausimais.

12 STRAIPSNIS

STEBĖJIMAS IR TOLESNI VEIKSMAI

Šalys bendradarbiauja vykdydamos sistemingą Šios konvencijos įgyvendinimo stebėjimo, tolesnių veiksmų ir skatinimo programą. Jei Šalys nėra nusprendusios kitaip, tai atliekama pagal OECD Darbo grupės dėl papirkinėjimo tarptautiniuose verslo sandoriuose sistemą ir pagal jos darbo apimties sąlygas, arba pagal jos funkcijas perėmusios institucijos sistemą ir jos darbo apimties sąlygas, o programos sąnaudas Šalys dengia pagal tokiai institucijai taikomas taisykles.

13 STRAIPSNIS

PASIRAŠYMAS IR PRISIJUNGIMAS

1. Kol konvencija įsigalios, ją gali pasirašyti OECD valstybės narės ir valstybės, kurios nėra OECD narės, bet joms yra pasiūlyta tapti darbo grupės, tiriančios papirkinėjimą tarptautiniuose verslo sandoriuose, tikrosiomis dalyvėmis.
2. Šiai konvencijai įsigaliojus, prie jos galės prisijungti bet kuri jos nepasirašiusi valstybė OECD narė, valstybė, kuri yra darbo grupės, tiriančios papirkinėjimą tarptautiniuose verslo sandoriuose, tikroji dalyvė arba jos funkcijų perėmėja.

Kiekvienai tokiai konvencijos iškart nepasirašiusiai valstybei konvencija įsigalioja šešiasdešimtą dieną po jos prisijungimo dokumentų deponavimo.

14 STRAIPSNIS

RATIFIKAVIMAS IR ATIDAVIMAS SAUGOTI (DEPONAVIMAS)

1. Šią konvenciją pasirašiusios Šalys ją pripažįsta, patvirtina ir ratifikuoja pagal savo atitinkamus įstatymus.
2. Pripažinimo, patvirtinimo ir ratifikavimo dokumentai deponuojami OECD generaliniam sekretoriui, kuris atlieka depozitaro funkcijas.

15 STRAIPSNIS

ĮSIGALIOJIMAS

1. Ši konvencija įsigalioja šešiasdešimtą dieną po to, kai penkios šalys iš dešimties, kurioms priklauso dešimt didžiausių eksporto dalių pagal DAFTE/IME/BR(97)18/FINAL (pridedama) ir kurioms kartu priklauso bent šešiasdešimt procentų bendro tų dešimties Šalių eksporto, deponuoja savo priėmimo, patvirtinimo ir ratifikavimo dokumentus. Kiekvienai Šaliai, deponavusiai savo dokumentus po konvencijos įsigaliojimo, konvencija įsigalioja šešiasdešimtą dieną po jos dokumentų deponavimo.
2. Jei po 1998 m. gruodžio 31 d. konvencija nebus įsigaliojusi pagal Šio straipsnio 1 dalį, kiekviena ją pasirašiusioji šalis, kuri yra deponavusi savo priėmimo, patvirtinimo ir ratifikavimo dokumentus, gali raštu pranešti depozitarui, kad ji yra pasirengusi priimti Šią konvenciją pagal Šią 2 dalį. Konvencija tokiai Šaliai įsigalioja šešiasdešimtą dieną po to, kai tokį pareiškimą deponuoja bent dvi konvenciją pasirašiusios Šalys. Kiekvienai konvencijos Šaliai, pateikiančiai savo pareiškimą jau konvencijai įsigaliojus, konvencija įsigalioja šešiasdešimtą dieną po dokumentų deponavimo.

16 STRAIPSNIS

PATAISOS

Bet kuri Šalis gali siūlyti Šios konvencijos pataisas. Siūloma pataisa pateikiama depozitarui, kuris apie ją praneša kitoms šalims bent prieš šešiasdešimt dienų iki sukviečiant Šalių susitikimą siūlomai pataisai apsvarstyti. Pataisa, Šalių priimta bendru sutarimu arba kitokiu Šalių sutartu būdu, įsigalioja praėjus šešiasdešimt dienų po visų Šalių ratifikavimo, priėmimo ir patvirtinimo dokumentų deponavimo arba bet kuriuo kitu būdu, Šalių nurodytu priimant pataisą.

17 STRAIPSNIS

DENONSAVIMAS

Šalis gali denonsuoti šią konvenciją, apie tai raštu pranešusi depozitarui. Toks denonsavimas įsigalioja praėjus metams po tokio pranešimo gavimo. Po denonsavimo denonsavusių šalių ar šalies bendradarbiavimas tęsiamas visais klausimais dėl visų gautų prašymų suteikti pagalbą ar išduoti nusikaltėlių kitai Šaliai, kurie yra atsiųsti prieš denonsavimo įsigaliojimą ir dar yra neišspręsti.

PRIEDAS
 DAFTE/IME/BR(97)FINAL
 OECD EKSPORTO STATISTIKA

OECD eksportas			
	1990-1996	1990-1996	1990-1996
	JAV Dol. milijonai	%	%
		IŠ viso OECD	10 didžiausių
Jungtinės Valstijos	287 118	15,9%	19,7%
Vokietija	254 746	14,1%	17,5%
Japonija	212 663	11,8%	14,6%
Prancūzija	138 471	7,7%	9,5%
Jungtinė Karalystė	121 258	6,7%	8,3%
Italija	112 449	6,2%	7,7%
Kanada	91 215	5,1%	6,3%
Korėja (1)	81 364	4,5%	5,6%
Nyderlandai	81264	4,5%	5,6%
Belgija-Liuksemburgas	78 598	4,4%	5,4%
10 didžiausių	1 459 148	81%	100%
Ispanija	42 469	2,4%	
Šveicarija	40 395	2,2%	
Švedija	36 710	2,0%	
Meksika (1)	34 233	1,9%	
Australija	27 194	1,5%	
Danija	24 145	1,3%	
Austrija*	22 432	1,2%	
Norvegija	21 666	1,2%	
Airija	19 217	1,1%	
Suomija	17 296	1,0%	
Lenkija (1) **	12 652	0,7%	
Portugalija	10 801	0,6%	
Turkija*	8 027	0,4%	
Vengrija**	6795	0,4%	
Naujoji Zelandija	6 663	0,3%	
Čekijos Respublika	6 263	0,3%	
Graikija*	4606	0,3%	
Islandija	949	0,1%	
IŠ viso OECD	1 801 661	100%	

Pastabos; *1990-1995; **1991-1996; ***1993-1996

Paimta iš: OECD, (1) IMF

Dėl Belgijos ir Liuksemburgo: Belgijos ir Liuksemburgo prekybos statistika yra bendra abiem Šalims. Taikant Šios konvencijos 15 straipsnio 1 dalį, jei Belgija ar Liuksemburgas atskirai ar kartu deponuoja savo priėmimo, patvirtinimo ir ratifikavimo dokumentus, tariama, kad viena iš jų, kuriai tenka viena iš dešimties didžiausių eksporto dalių, yra deponavusi savo dokumentus ir abiejų Šalių bendras eksportas įskaičiuojamas į 60 procentų viso tų dešimties valstybių eksportą, kurių reikia, kad įsigaliotų ši nuostata.

**KOVOS SU UŽSIENIO VALSTYBĖS PAREIGUNŲ PAPIRKINĖJIMU
TARPTAUTINIUOSE VERSLO SANDORIUOSE KONVENCIJOS
KOMENTARAI,**

Priimti derybų konferencijos 1997 m. lapkričio 21 d.

BENDROJI DALIS

1. Šioje konvencijoje kalbama apie tai, kas kai kurių Šalių teisėje vadinama “aktyviąja korupcija” arba “aktyviuoju kyšininkavimu”, kai nusikaltimą įvykdo asmuo, duodantis ar žadantis duoti kyšį, priešpastatant “pasyviajam kyšininkavimui, kai nusikaltimą įvykdo pareigūnas, priimdamas kyšį. Konvencijoje terminas “aktyvusis kyšininkavimas” nevartojamas todėl, kad specialių žinių neturintis skaitytojas nesuprastų, jog Šis terminas reiškia, kad iniciatyvos imasi kyšio davėjas, o kyšio ėmėjas yra pasyvi auka. Iš tikrųjų, daugelyje situacijų kyšio ėmėjas skatina ar reikalauja kyšio, todėl jis yra aktyvesnis.
2. Šia konvencija siekiama užtikrinti Šalių taikomų priemonių bausti už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą funkcinių lygiavertiškumą, nereikalaujant visiškai suvienodinti ar keisti pagrindinių Šalies teisės sistemos principų.

I STRAIPSNIS

UŽSIENIO VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ PAPIRKINĖJIMAS

Dėl 1 dalies:

3. 1 straipsnis nustato standartą, kurio Šalys turi laikytis, bet nereikalauja, kad jos taikytų jo tiksliai sąlygas nusikaltimui apibrėžti savo vidaus įstatymuose. Šalis gali įvairiai vykdyti savo pareigas, jei norint pripažinti asmenį kaltu nebūtų reikalaujama įrodyti dalykų, kurių nereikėtų įrodyti, jei nusikaltimas būtų apibrėžtas taip, kaip jis apibrėžiamas Šioje dalyje. Pavyzdžiui, Šį straipsnį galėtų atitikti ir įstatymas, kuris draudžia atstovų papirkinėjimą bendrai, bet atskirai nekalba apie užsienio valstybių pareigūnų papirkinėjimą, ir įstatymas, specialiai skirtas tokiam atvejui. Panašiai ir įstatymas, kuris apibrėžia nusikaltimą kaip užmokestį siekiant “paskatinti pareigūnus pažeisti savo tarnybines pareigas”, galėtų atitikti standartą tuo atveju, jei suvokiama, jog nešališkai vadovautis savo nuovoka

- ir nuožiūra yra kiekvieno valstybės pareigūno pareiga, ir tai yra “autonomiškas” apibrėžimas, nereikalaujantis įrodinėjimo remiantis pareigūno Šalies įstatymais.
4. Pagal Šio straipsnio 1 dalį nusikaltimu laikomas kyšio davimas siekiant gauti ar išlaikyti ūkinę veiklą ar kitą netinkamą privalumą, neatsižvelgiant į tai, ar atitinkama bendrovė buvo pateikusi geriausius konkurso siūlymus ar dėl kitos priežasties būtų buvusi tinkamai išrinkta tą veiklą vykdyti.
  5. “Kitas netinkamas privalumas” reiškia tai, į ką atitinkama bendrovė neturėjo aiškios teisės, pavyzdžiui, gauti leidimą eksploatuoti fabriką, kuris neatitinka įstatymais numatytų reikalavimų.
  6. Šio straipsnio 1 dalyje apibudintas elgesys yra nusikaltimas, neatsižvelgiant į tai, ar pinigai, ar kitoks privalumas yra siūlomas, žadamas ar duodamas to paties asmens naudai, ar kito fizinio ar juridinio asmens naudai.
  7. Toks elgesys taip pat laikomas nusikaltimu, neatsižvelgiant į privalumo vertę, jo rezultatus, vietinių papročių suvokimą, vietos valdžios tokių užmokesčių toleravimą ar tariamą būtinybę duoti užmokestį, siekiant gauti ar išlaikyti ūkinę veiklą ar kitą netinkamą privalumą.
  8. Tačiau nusikaltimu nelaikoma, jei privalumą leidžia ar jo reikalauja užsienio valstybės pareigūno Šalies rašytiniai įstatymai ar kiti teisės aktai, įskaitant precedentų teisę.
  9. Remiantis Šio straipsnio 1 dalimi, Maži “palengvinimo” užmokesčiai nėra užmokesčiai, siekiant “gauti ar išlaikyti ūkinę veiklą ar kitą netinkamą privalumą” ir dėl to jie nėra laikomi nusikaltimu. Tokie užmokesčiai, kurie kai kuriose Šalyse mokami valstybės norint pareigūnus paskatinti vykdyti savo pareigas, pavyzdžiui, išduoti licencijas ar leidimus, dažniausiai yra neteisėti atitinkamoje užsienio valstybėje. Kitos šalys šį ydingą reiškinį gali ir turėtų spręsti tokiomis priemonėmis, pavyzdžiui, paramos programomis geram valstybės valdymui skatinti. Tačiau atrodo, kad kitoms Šalims paskelbti tam tikrą elgesį nusikaltimu nėra praktiškai įmanomas ar veiksmingas papildomas veiksmas.
  10. Pagal kai kurių Šalių teisės sistemą, asmeniui siūlomas ar duodamas privalumas laukiant, kol jis taps užsienio valstybės pareigūnas, taip pat priskiriamas nusikaltimams, apibudintiems 1 straipsnio 1 ir 2 dalyje. Vis dėlto daugelio Šalių teisės sistemose tai laikoma nusikaltimu, kuris techniškai skiriasi nuo nusikaltimų,

kuriems taikoma Ši konvencija. Tačiau jaučiamas bendras susirūpinimas ir ketinama toliau dirbti ir spręsti šį reiškinį.

Dėl 2 dalies:

11. Nusikaltimai, nurodyti 2 dalyje, suprantami, juos aiškinant įprasta jų sudėtimi nacionalinėse teisės sistemose. Atitinkamai, jei už įgaliojimą, kurstymą ar vieną iš kitų nurodytų veikų, kurios nelemia tolesnio veiksmo, nėra baudžiama pagal Šalies teisės sistemą, tuomet nereikalaujama, kad Šalis baustų už jas kaip už užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimą.

Dėl 4 dalies:

12. “Valstybinės funkcijos” - tai bet kuri veikla, užsienio valstybės deleguota ir vykdoma jos naudai, tokia kaip pavestos valstybės užduoties vykdymas, susijęs su viešaisiais pirkimais.

13. “Valstybinė žinyba” - tai vienetas, įkurtas pagal viešąją teisę tam tikroms užduotims valstybės naudai vykdyti.

14. “Viešoji įmonė” tai bet kuri įmonė, neatsižvelgiant į jos teisinį statusą, kuriai valstybinės valdžios institucija ar institucijos gali tiesiogiai ar netiesiogiai turėti didelės įtakos. Tariaama, kad taip yra, kai valstybinei valdžios institucijai ar institucijoms priklauso pasirašyto įmonės akcinio kapitalo kontrolinis paketas, arba įmonės išleistoms akcijoms priklausančių balsų dauguma, arba kai tokia institucija gali paskirti įmonės administracinės ar vadovaujančios, ar stebėtojų valdybos daugumą narių.

15. Tariaama, kad viešosios įmonės pareigūnas atlieka valstybines funkcijas, išskyrus atvejus, kai įmonė atitinkamoje rinkoje veikia įprastu komerciniu pagrindu, t. y. tokiu pagrindu, kuris iš esmės yra tapatus privačios įmonės veiklos pagrindui be jokių prioritetinių subsidijų ar kitų privilegijų.

16. Ypatingomis aplinkybėmis valstybinę valdžią gali faktiškai turėti asmenys (pavyzdžiui, politinės partijos pareigūnai vienpartinėse valstybėse), kurie nėra oficialiai paskirti valstybės pareigūnais. Tokie asmenys, atlikdami *de facto* valstybines funkcijas, gali pagal kai kurių Šalių teisės principus būti laikomi užsienio valstybės pareigūnais.

17. Į “viešąsias tarptautines organizacijas” įeina bet kuri tarptautinė organizacija, sudaryta valstybės, vyriausybės ar kitų viešųjų tarptautinių organizacijų,

- neatsižvelgiant organizacinę formą ir kompetencijos apimtį, įskaitant, pavyzdžiui, tokią regioninę ekonominės integracijos organizaciją kaip Europos Bendrijos.
18. Sąvoka “užsienio šalis” neapsiriboja valstybėmis, į ją įeina bet kuri organizuota užsienio erdvė ar vienetas, toks kaip autonominė teritorija ar atskira muitų teritorija.
19. Viena papirkinėjimo rūšis, kuri įeina į 4 dalies c punkto apibrėžimą, yra atvejis, kai vienas iš bendrovės vadovų duoda kyšį valdžios vyresniajam pareigūnui, kad šis pareigūnas, pasinaudojęs savo pareigomis, - nors ir viršydamas savo kompetenciją - darytų įtaką kitam pareigūnui, kad šis išrinktų tą bendrovę kokiam nors sutarčiai sudaryti.

2 STRAIPSNIS

JURIDINIŲ ASMENŲ ATSAKOMYBĖ

20. Jeigu Šios konvencijos Šalies teisės sistemoje baudžiamoji atsakomybė netaikoma juridiniams asmenims, nėra reikalaujama, kad ta Šalis tokią baudžiamąją atsakomybę nustatytų.

3 STRAIPSNIS

BAUSMĖS

Dėl 3 dalies:

21. Kyšio “įplaukos” - tai pelnas ar kitokia nauda, kurią papirkėjas gauna iš sandorio, ar kitoks netinkamas kaip kyšis gautas ar išlaikytas privalumas.
22. Terminas “konfiskavimas” - tai turto atėmimas visam laikui teismo ar kitos atsakingos institucijos įsakymu. Ši straipsnio dalis nepažeidžia nukentėjusiųjų teisių.
23. Straipsnio 3 dalis netrukdo nustatyti tam tikras piniginių nuobaudų ribas.

Dėl 4 dalies:

24. Be sankcijų, skiriamų ne pagal baudžiamąją teisę, kitos civilinės ir administracinės bausmės, kurias galima skirti juridiniams asmenims už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą, yra šios: teisės į valstybės skiriamas pašalpas ir pagalbą atėmimas, laikinas ar nuolatinis diskvalifikavimas, neleidžiant dalyvauti

viešuosiuose pirkimuose ar vykdyti kitokią ūkinę veiklą; skirti teisminę priežiūrą; ir teismo įsakymu jas uždaryti.

4 STRAIPSNIS

JURISDIKCIJA

Dėl straipsnio 1 dalies:

25. Teritorinis jurisdikcijos pagrindas interpretuojamas plačiai, taigi platus fizinis ryšys su kyšininkavimo veika nėra būtinas.

Dėl straipsnio 2 dalies:

26. Pilietybės jurisdikcija nustatoma pagal bendrus kiekvienos Šalies teisės sistemos principus ir sąlygas. Šie principai susiję su tokiais klausimais kaip dviguba baudžiamoji atsakomybė. Tačiau tariama, kad dvigubos baudžiamosios atsakomybės reikalavimai yra tenkinami, jei veika ten, kur ji buvo įvykdyta, yra neteisėta netgi ir pagal skirtingą baudžiamąjį statutą. Šalyse, kurios taiko nacionalinę jurisdikciją tik tam tikroms nusikaltimų rūšims, į sąvoką “principai” įeina ir principai, kuriais remiasi tokia atranka.

5 STRAIPSNIS

VYKDYMAS

27. 5 straipsnis pripažįsta pagrindinį principą, kad nacionalinė valdžia gali traukti baudžiamojon atsakomybėn savo nuožiūra. Jis taip pat pripažįsta, kad norint apsaugoti teisės patraukti baudžiamojon atsakomybėn nepriklausomumą, tokia nuožiūra turi būti taikoma remiantis profesiniais motyvais, ir jai neturi daryti netinkamos įtakos politinio pobūdžio interesai. 5 straipsnis yra papildytas 1997 m. OECD peržiūrėtos rekomendacijos, kaip kovoti su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose C(97)123/FINAL (toliau “1997 m. OECD rekomendacija”) priedo 6 dalimi, kurioje rekomenduojama, kad skundus dėl užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimų atsakingosios institucijos nagrinėtų rimtai ir kad nacionalinės Vyriausybės suteiktų pakankamai lėšų traukti baudžiamojon atsakomybėn už tokį papirkinėjimą. Šalys taiko šią rekomendaciją ir priemones jai stebėti bei tolesniems veiksams.

7 STRAIPSNIS
PINIGŲ PLOVIMAS

28. 7 straipsnyje terminas “savo valstybės pareigūnų papirkinėjimas” suprantamas plačiai, taip, kad užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimas būtų laikomas pirminiu nusikaltimu taikant pinigų plovimo įstatymą tomis pačiomis sąlygomis, kokiomis Šalis aktyvųjį ar pasyvųjį savo pačios valstybės pareigūnų papirkimą laiko tokiu nusikaltimu. Kai, taikant pinigų plovimo įstatymą, pirminiu nusikaltimu Šalis laiko tik pasyvųjį savo pačios valstybės pareigūnų papirkimą, Šis straipsnis reikalauja, kad kyšio plovimui būtų taikomas pinigų plovimo įstatymas.

8 STRAIPSNIS
APSKAITA

29. 8 straipsnis siejasi su 1997 m. OECD rekomendacijos V skyriumi, kurį visos Šalys turi pripažinti ir kurio vykdymą stebi ir plėtoja OECD darbo grupė, sprendžianti papirkinėjimo tarptautiniuose verslo sandoriuose problemas. Šioje dalyje yra keletas rekomendacijų, susijusių su apskaitos, nepriklausomo išorinio audito ir įmonių vidaus kontrolės reikalavimais, kuriuos įgyvendinti labai svarbu, kad bendra kova su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose būtų veiksminga. Tačiau vienas iš tiesioginių Šios konvencijos įgyvendinimo padarinių bus tas, kad įmonės, iš kurių reikalaujama paskelbti finansines ataskaitas, atskleidžiant savo reikšmingus sąlyginius įsipareigojimus, turės atsižvelgti į visus galimus įsipareigojimus pagal Šią konvenciją, ypač jos 3 ir 8 straipsnius, ir į kitus nuostolius, kurių įmonė gali patirti, jei ji ar jos atstovai bus pripažinti kaltais dėl kyšininkavimo. Tai taip pat susiję su auditorių profesine atsakomybe nurodyti užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo atvejus. Be to, 8 straipsnyje minimi apskaitos nusikaltimai paprastai įvykdomi įmonės Šalyje, tuo tarpu pats papirkimas gali būti įvykdytas kitoje Šalyje, ir tai gali padėti užpildyti Šios konvencijos taikymo spragas

9 STRAIPSNIS

TARPUSAVIO TEISINĖ PAGALBA

30. Remdamosi 1997 m. OECD rekomendacijos priedo Susitartų bendrų elementų 8 dalimi, Šalys prisiima įsipareigojimą tirti ir imtis priemonių, kad tarpusavio teisinė pagalba būtų veiksmingesnė.

Dėl Šio straipsnio 1 dalies:

31. Taikant 9 straipsnio 1 dalį, Šalys, jei jų to prašoma, padeda susitikti ir pristatyti asmenis, įskaitant ir kalinamuosius, kurie sutinka padėti tyrimui ir dalyvauja byloje. Šalys imasi priemonių, kad atitinkamais atvejais galėtų tokius kalinamus asmenis laikinai perkelti į Šalį, kuri to prašo, ir laisvės atėmimo bausmės atlikimo laiką prašančioje Šalyje įskaityti į perkeltotojo asmens bausmės, atliekamos tokį prašymą gavusioje Šalyje, laiką. Šalys, pageidaujanti naudoti tokį mechanizmą, taip pat imasi priemonių, kad, būdamos prašančiąja Šalimi, jos galėtų laikyti perkeltąjį asmenį laisvės atėmimo įstaigoje ir jį grąžinti be perdavimo kitai Šaliai procedūrų.

Dėl Šio straipsnio 2 dalies:

32. Šio straipsnio 2 dalyje kalbama apie dvigubos baudžiamosios atsakomybės sąvokos normų tapatumą. Šalys, turinčios skirtingus įstatymus, draudžiančius atstovų papirkinėjimą bendrai, ir įstatymus, tiesiogiai susijusius su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu, turi galėti glaudžiai bendradarbiauti bylose, kurios, remiantis jų faktais, priskiriamos nusikaltimams, kuriems taikoma Ši konvencija.

10 STRAIPSNIS

IŠDAVIMAS KITAI ŠALIAI

Dėl Šio straipsnio 2 dalies:

33. Šalys gali laikyti Šią konvenciją teisiniu pagrindu išduodamos asmenį kitai Šaliai, jei vienos ar kelių kategorijų byloms, kurioms taikoma Ši konvencija, ji reikalaujama, kad būtų sudaryta ekstradicijos sutartis. Pavyzdžiui, Šalis Šią konvenciją gali laikyti pagrindu, išduodama kitai Šaliai savo piliečius, jei tos

kategorijos byloms reikalaujama ekstradicijos sutarties, bet tokios sutarties nereikalaujama ne savo piliečiams išduoti.

12 STRAIPSNIS

STEBĖJIMAS IR TOLESNI VEIKSMAI

34. Dabartinės OECD darbo grupės, tiriančios papirkinėjimą, darbo apimties sąlygos, susijusios su stebėjimu ir tolesniais veiksmais, išdėstytos 1997 m. rekomendacijos VIII skyriuje. Jose numatyta, kad darbo grupė:

- i) priima pranešimus ir kitą informaciją, kurią jai pateikia [dalyvaujančiosios] Šalys;
- ii) reguliariai peržiūri priemones, kurių imasi [dalyvaujančiosios] Šalys rekomendacijai įgyvendinti, ir, jei reikia, siūlo padėti [dalyvaujančiosioms] Šalims tai padaryti; tokios peržiūros remiasi Šiomis papildomomis sistemomis:
  - savęs vertinimo sistema, kai rekomendacijos įgyvendinimas vertinamas, remiantis [dalyvaujančiųjų] Šalių atsakymais į klausimą;
  - tarpusavio vertinimo sistema, kai kiekvieną [dalyvaujančiąją] Šalį darbo grupė, tirianti papirkinėjimą, vertina atskirai, remdamasi ataskaita, kuri objektyviai vertina [dalyvaujančiosios] Šalies pažangą įgyvendinant rekomendaciją.
- iii) specialių, susijusių su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose problemų nagrinėjimas
.....
- v) reguliarius informacijos teikimas visuomenei apie savo darbą ir veiklą bei apie rekomendacijos įgyvendinimą.

35. OECD narių stebėjimo ir tolesnių veiksmų sąnaudos dengiamos įprasta OECD biudžeto skirstymo tvarka. Šalims, kurios nėra OECD narės, pagal dabartines taisykles yra numatyta sąnaudų pasidalijimo tolygi sistema, kuri yra aprašyta Tarybos rezoliucijoje dėl nuolatinių Šalių stebėtojų ir OECD papildomų institucijų tikrųjų dalyvių ne narių mokesčių, C(96)223/FINAL.

36. Tolesnius su bet kuriuo Šios konvencijos aspektu susijusius veiksmus, kurie nėra susiję su 1997 m. OECD rekomendacija ar kitu OECD darbo grupės, tiriančios

papirkinėjimą, dalyvių priimtu dokumentu, vykdo konvencijos Šalys ir, jei reikia, kito atitinkamo dokumento dalyvaujančiosios Šalys.

13 STRAIPSNIS

PASIRAŠYMAS IR PRISIJUNGIMAS

37. Konvenciją gali pasirašyti Šalys ne narės, kurios yra OECD darbo grupės, analizuojančios papirkinėjimo tarptautiniuose verslo sandoriuose problemas, tikrosios dalyvės. Tapti tikrosiomis Šios darbo grupės dalyvėmis Šalys ne narės yra skatinamos, taikant paprastas procedūras. Atitinkamai, įreikalavimą būti darbo grupės tikrosiomis dalyvėmis, kurį lemia konvencijos ryšys su kitais kovos su papirkinėjimu tarptautiniame versle aspektais, Šalys, norinčios toje kovoje dalyvauti, neturėtų žiūrėti kaip į kliūtį. OECD Taryba kreipėsi į Šalis ne nares, kviesdama laikytis 1997 m. OECD rekomendacijos ir dalyvauti institucijoms vykdant visus tolesnius veiksmus ar juos įgyvendinant, t. y. dalyvauti darbo grupėje. Dabartinės tvarkos, taikomos ne narėms, norinčioms tapti tikrosiomis darbo grupės dalyvėmis, aprašymą galima rasti Tarybos rezoliucijoje dėl Šalių ne narių dalyvavimo papildomų organizacijos tarnybų darbe, C(96)64/REV1/FINAL. Tikroji dalyvė, pripažindama Tarybos peržiūrėtąją rekomendaciją, kaip kovoti su papirkinėjimu, taip pat pripažįsta ir Rekomendaciją, kaip taikyti mokesčius užsienio valstybės pareigūnų kyšiams, priimtą 1996 m. balandžio 11 d., C(96)27/FINAL.

**PERŽIŪRĖTOJI TARYBOS REKOMENDACIJA
DĖL KOVOS SU PAPIRKINĖJIMU
TARPTAUTINIULOSE VERSLO SANDORIUOSE**

Priimta OECD Tarybos 1997 m. gegužės 23 d.

Taryba,

atsižvelgdama į 1960 m. gruodžio 14 d. Konvencijos dėl ekonominio bendradarbiavimo ir plėtos 3 straipsnio 5 dalies a ir b punktus;

manydama, kad papirkinėjimas tarptautiniuose verslo, prekybos ir investicijų sandoriuose yra paplitęs reiškinys, keliantis svarbią moralinę ir politinę problemą ir iškraipantis tarptautinės konkurencijos sąlygas;

manydama, kad visos Šalys privalo kovoti su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose;

manydama, kad įmonės neturėtų papirkinėti valstybės pareigūnų ir valstybines pareigas einančių asmenų, kaip nurodyta OECD gairėse daugianacionalinėms įmonėms;

atsižvelgdama į pažangą, kuri yra padaryta įgyvendinant pradinę Tarybos rekomendaciją, kaip kovoti su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose, priimtą 1994 m. gegužės 27 d., C(94)75/FINAL, ir susijusią rekomendaciją, kaip taikyti mokesčius užsienio valstybės tarnautojų kyšiams, priimtą 1996 m. balandžio 11 d., C(96)27/FINAL; bei rekomendaciją, kaip taikyti antikorpucinius pasiūlymus dvi Šaliams pagalbos pirkimams, patvirtintą Plėtos pagalbos komiteto aukšto lygio susitikime 1996 m. gegužės 7 d.;

sveikindama neseniai įvykusius įvykius, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų, Pasaulio Banko, Tarptautinio valiutų fondo, Pasaulio prekybos organizacijos, Amerikos valstybių organizacijos, Europos Tarybos ir Europos Sąjungos veiksmus, kurie skatina geresnį tarptautinį supratimą ir bendradarbiavimą kovojant su valstybės pareigūnų papirkinėjimu;

atsižvelgdama į įsipareigojimą, prisiimtą ministrų lygio Tarybos posėdyje 1996 m. gegužės mėnesį, efektyviai ir koordinuotai pripažinti užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą kriminaliniu nusikaltimu;

pažymėdama, kad tarptautinė konvencija, atitinkanti priede išdėstytas susitartas bendras sudedamąsias dalis, yra tinkamas dokumentas tokiems teisės pažeidimams greitai pripažinti nusikaltimais;

atsižvelgdama į bendrą susidariusią nuomonę dėl priemonių, kurių reikėtų imtis siekiant įgyvendinti 1994 m. rekomendaciją, pirmiausia, pataisas ir tarptautinius dokumentus, padedančius kelti baudžiamąsias bylas už užsienio pareigūnų papirkinėjimą; mokesčių taikymą užsienio valstybės pareigūnų kyšiams; apskaitos reikalavimus, išorinį auditą ir įmonių vidaus kontrolę; bei viešųjų pirkimų taisykles ir nuostatus;

pripažindamos, kad pažangai Šioje srityje pasiekti reikalingos ne tik pastangos nacionaliniu lygiu, bet ir daugiašalis bendradarbiavimas, stebėjimas bei tolesni veiksmai;

BENDROJI DALIS

- I. **REKOMENDUOJA**, kad Šalys narės imtųsi veiksmingų priemonių atgrasinti, užkirsti kelią ir kovoti su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu, susijusiu su tarptautinio verslo sandoriais.
- II. **REKOMENDUOJA**, kad Šalys narės ištirtų toliau nurodytas sritis ir, laikydamosi savo jurisdikcijos bei kitų pagrindinių teisės principų, imtųsi konkrečių ir prasmingų priemonių Šiam tikslui pasiekti:

- i) baudžiamuosius įstatymus ir jų taikymą, remiantis III poskyriu ir Šios rekomendacijos priedu;
- ii) mokesčių įstatymus, įstatymų lydimojusius aktus ir praktiką, siekiant panaikinti bet koki netiesioginį kyšių skatinimą, remiantis IV poskyriu;
- iii) įmonių ir verslo apskaitos, išorinio audito ir vidaus kontrolės reikalavimus bei praktiką, remiantis V poskyriu;
- iv) bankininkystės, finansų ir kitas atitinkamas nuostatas, siekiant užtikrinti, kad įrašai būtų tinkamai tvarkomi ir juos būtų galima patikrinti ir tirti;
- v) valstybės subsidijas, licencijas, Vyriausybės pirkimų sutartis ar kitus viešuosius privalumus, kad būtų galima kaip bausmę už papirkinėjimą atitinkamais atvejais atimti tam tikrus privalumus, remiantis VI poskyriu, skirtu pirkimų sutartims ir pagalbos pirkimams;
- vi) civilinius, komercinius ir administracinius įstatymus bei jų lydimojusius aktus, kad tokie papirkinėjimai būtų laikomi neteisėtais;
- vii) tarptautinį bendradarbiavimą tiriant bylas ir vykdant kitas teises procedūras, remiantis VII poskyriu.

UŽSIENIO VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ PAPIRKINĖJIMO PRIPAŽINIMAS NUSIKALTIMU

III. REKOMENDUOJA, kad Šalys narės užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą veiksmingai ir koordinuotai pripažintų kriminaliniu nusikaltimu, iki 1998 m. balandžio 1 d. pagal priede išdėstytus sutartus bendrus nusikaltimo požymius pateikdamos savo įstatymus leidžiančioms institucijoms atitinkamus siūlymus ir siekdamos, kad tokie įstatymai būtų priimti iki 1998 m. pabaigos.

NUTARIA Šiuo tikslu nedelsiant pradėti derybas dėl tarptautinės konvencijos papirkinėjimą pripažinti kriminaliniu nusikaltimu pagal sutartus bendrus nusikaltimo požymius, kad sutartį Šalys galėtų pradėti pasirašinėti iki 1997 m. pabaigos, ir ji įsigaliotų nuo to laiko praėjus dvylikai mėnesių.

MOKESČIŲ TAIKYMAS

IV. Skatina Šalis nares greitai įgyvendinti 1996 m. rekomendaciją, kurioje sakoma: “tos Šalys narės, kurios nedraudžia netaikyti mokesčių užsienio valstybės pareigūnų kyšiams, privalo peržiūrėti tokią nuostatą ir ją pakeisti uždraudžiant netaikyti mokesčių. Tokį veiksma įvykdyti gali būti lengviau kyšius užsienio pareigūnams traktuojant kaip neteisėtą dalyką.”

APSKAITOS REIKALAVIMAI, IŠORINIS AUDITAS IR
ĮMONĖS VIDAUS KONTROLĖ

V. **REKOMENDUOJA** Šalims narėms imtis būtinų priemonių, kad apskaitos reikalavimų, išorinio audito ir įmonių vidaus kontrolės įstatymai, taisyklės ir praktika atitiktų toliau išvardytus principus ir būtų išsamiai taikomi; siekiant užkirsti kelią ir atskleisti užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą tarptautiniame versle.

A. Tinkami apskaitos reikalavimai

- i) Šalys narės turi reikalauti, kad įmonės tinkamai tvarkytų įmonės gaunamų ir išleidžiamų sumų įrašus, nurodydamos, už ką buvo gauti ar išleisti pinigai. Įmonėms turi būti draudžiama sudaryti apskaitos žurnaluose neįrašomus sandorius ar turėti į apskaitos žurnalus neįtrauktas sąskaitas.
- ii) Šalys narės privalo reikalauti, kad įmonės savo finansinėse ataskaitose parodytų visus reikšmingus sąlyginius įsipareigojimus.
- iii) Šalys narės turi tinkamai bausti už apskaitoje padarytus praleidimus, suklastojimus ir klastotes.

B. Nepriklausomas išorės auditas

- i) Šalys narės privalo apsvarstyti, ar jų reikalavimai vykdyti išorinį auditą yra adekvatus.
- ii) Šalys narės ir profesinės asociacijos turi išlaikyti tinkamus standartus, kad užtikrintų išorinių auditorių nepriklausomumą, kuris jiems leistų objektyviai vertinti įmonės sąskaitas, finansines ataskaitas ir vidaus kontrolę.

- iii) Šalys narės turi reikalauti, kad auditorius, radęs galimos neteisėtos papirkinėjimo veikos ženklų, apie tai praneštų įmonės vadovybei ir, jei reikia, įmonės stebėtojų taryboms.
- iv) Šalys narės turėtų apsvarstyti, ar nevertėtų reikalauti, kad auditorius, radęs galimos neteisėtos papirkinėjimo veikos ženklų, apie tai praneštų atsakingoms institucijoms.

C. Įmonės vidaus kontrolė

- i) Šalys narės turi skatinti plėtoti ir taikyti tinkamus įmonės vidaus kontrolės budus, įskaitant ir elgesio standartus.
- ii) Šalys narės turi skatinti įmonių vadovus savo metinėse ataskaitose kalbėti apie savo įmonės vidaus kontrolės mechanizmus, įskaitant ir tokius mechanizmus, kurie padeda užkirsti kelią papirkinėjimui.
- iii) Šalys narės turi skatinti nepriklausomų stebėtojų tarybų sudarymą, pavyzdžiui, direktorių valdybos audito komitetus ar priežiūros valdybas.
- iv) Šalys narės turi skatinti įmones pasirūpinti informacijos kanalais, kuriais galima būtų apsaugoti ir kuriais galėtų pasinaudoti asmenys, nenorintys pažeisti profesinių standartų ir etikos, gavę tokius nurodymus ir patirdami savo viršininkų spaudimą.

VIEŠIEJI PIRKIMAI

VI. REKOMENDUOJA:

- i) Šalims narėms remti Pasaulio prekybos organizacijos pastangas siekti susitarimo dėl Vyriausybės pirkimų skaidrumo;
- ii) užtikrinti, kad Šalių narių įstatymai ir kiti teisės aktai leistų valdžios institucijoms, jei yra nustatyta, kad įmonė papirkinėjo užsienio valstybės pareigūnus nesilaikydama savo Šalies nacionalinių įstatymų, neleisti tokiai įmonei dalyvauti viešosios sutarties konkurse, ir jei įmonėms, kurios papirkinėja savo Šalies valstybės pareigūnus, Šalis narė taiko nuobaudas,

tokios nuobaudos būtų vienodai taikomos ir tais atvejais, kai papirkinėjami kitos valstybės pareigūnai.¹

- iii) Kaip nurodo Plėtros pagalbos komiteto rekomendacija, Šalys narės turėtų reikalauti į dvišales sutartis dėl pirkimų, finansuojamų pagalbos lėšomis, įtraukti nuostatą dėl korupcijos, stengtis, kad tokios antikorupcinės nuostatos būtų tinkamai tarptautinių plėtros institucijų įgyvendinamos, ir glaudžiai dirbti su plėtros partneriais, kovojant su korupcija visose plėtros srityse.²

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

VII. REKOMENDUOJA, kad Šalys narės, kovodamos su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose pagal savo jurisdikcijos ir kitus pagrindinius teisės principus, vykdytų tokius veiksmus:

- i) konsultuotųsi ir kitaip bendradarbiautų su atitinkamomis kitų Šalių institucijomis tirdamos ir nagrinėdamos bylas, susijusias su tokiu papirkinėjimu, keistųsi informacija (spontaniškai ir kitos Šalies prašymu), pateiktų įrodymus ir perduotų nusikaltusį asmenį kitos Šalies jurisdikcijai;
- ii) iki galo taikytų esamus tarptautinius abipusės teisinės pagalbos susitarimus ir priemones ir, jei reikia, Šiuo tikslu sudarytų naujus susitarimus ir priemones;
- iii) užtikrintų, kad jų nacionaliniai įstatymai būtų pakankamas tokio bendradarbiavimo pagrindas, svarbiausia, remiantis priedo 8 punktu.

TOLESNI VEIKSMAI IR INSTITUCIJŲ PRIEMONĖS

VIII. NURODO Tarptautinių investicijų ir daugianacionalinių įmonių komitetui, kad jis per savo darbo grupę, svarstančią papirkinėjimo tarptautiniuose verslo sandoriuose problemas, vykdytų sistemingą tolesnę programą, stebėdamas ir skatindamas Šios rekomendacijos įgyvendinimą ir bendradarbiaudamas su Fiskalinių reikalų

---

¹ Šalių narių nuobaudų už savo valstybės pareigūnų papirkinėjimą taikymo sistemos skiriasi pagal tai, ar papirkinėjimas nustatomas, pripažįstant kaltu pagal baudžiamąją teisę, kaltinamuoju aktu ar administracine tvarka, bet visada jos remiasi faktiniais įrodymais.

komitetu, Plėtros pagalbos komitetu ir, jei reikia, kitomis OECD institucijomis.

Pirmiausia, tokie tolesni veiksmai būtų Šie:

- i) priimti pranešimus ir kitokią Šalių narių jam teikiamą informaciją;
- ii) reguliariai peržiūrėti Šalių narių taikomas priemones Šiai rekomendacijai įgyvendinti ir, jei reikia, teikti siūlymus, kaip padėti Šalims narėms ją įgyvendinti; tokios peržiūros remiasi Šiomis papildomomis sistemomis:
  - savęs vertinimo sistema, kai Šios rekomendacijos įgyvendinimo vertinimas remiasi Šalių narių atsakymais į klausimyną;
  - tarpusavio vertinimo sistema, kai darbo grupė, tirianti papirkinėjimo problemas, tiria kiekvieną Šalį ir parengia ataskaitą, kurioje pateikia objektyvų Šalies narės, siekiančios įgyvendinti Šią rekomendaciją, pažangos vertinimą.
- iii) konkrečių problemų, susijusių su papirkinėjimu tarptautinio verslo sandoriuose, tyrimas;
- iv) galimybės išplėsti OECD darbo apimtį kovojant su tarptautiniu papirkinėjimu tyrimas ir galimybė įtraukti privataus sektoriaus bei užsienio pareigūnų papirkinėjimą, siekiant ne tik gauti ar išlaikyti ūkinę veiklą, bet ir kitų tikslų;
- v) reguliarius informacijos visuomenei teikimas apie savo darbą, veiklą ir rekomendacijos įdiegimą.

IX. PAŽYMI Šalių narių prievolę glaudžiai bendradarbiauti vykdant Šią tolesnių veiksmų programą pagal OECD konvencijos 3 straipsnį.

X. NURODO Tarptautinių investicijų ir tarptautinių įmonių komitetui peržiūrėti Šios rekomendacijos III poskyrio ir, bendradarbiaujant su Fiskalinių reikalų komitetu, IV poskyrio įgyvendinimą ir 1998 m. pavasarį pateikti ataskaitą ministrams, po pirmo reguliaraus peržiūrėjimo ir tam tikrais atvejais, po jo pateikti ataskaitą Tarybai ir per trejus metus nuo Šios peržiūrėtos rekomendacijos priėmimo ją peržiūrėti.

BENDRADARBIAVIMAS SU NE NARĖMIS

---

² Šiame punkte apibendrinama Plėtros pagalbos komiteto rekomendacija, kuri yra skirta tik Plėtros pagalbos komiteto narėms, ir tą apibendrinimą skiria visoms OECD narėms ir ne narėms, kurios turi laikytis šios rekomendacijos.

XI. **KREIPIASI** į Šalis ne nares, kviesdama laikytis rekomendacijos ir dalyvauti, įgyvendinant visus institucijų vykdomus tolesnius veiksmus ir įgyvendinimo mechanizme.

XII. **NURODO** Tarptautinių investicijų ir daugianacionalinių įmonių komitetui per savo darbo grupę, svarstančią kyšininkavimo problemas, suteikti forumą konsultacijoms su Šalimis, kurios dar nesilaiko rekomendacijos, kad būtų galima skatinti plačiau dalyvauti diegiant rekomendaciją ir tolesniuose veiksmuose.

SANTYKIAI SU TARPTAUTINĖMIS VYRIAUSYBINĖMIS

IR NEVYRIAUSYBINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

XIII. **KVIEČIA** Tarptautinių investicijų ir daugianacionalinių įmonių komitetą per savo darbo grupę, nagrinėjančią kyšininkavimo problemas, konsultuotis ir bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir tarptautinėmis finansų institucijomis, aktyviai kovojančiomis su papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose, ir reguliariai konsultuotis su nevyriausybinėmis organizacijomis ir verslo bendrijų atstovais, aktyviai veikiančiais Šioje srityje.

PRIEDAS

BENDRI BAUDŽIAMŪJŲ ĮSTATYMŲ IR SUSIJUSIŲ IEŠKINIŲ POŽYMIAI, DĖL KURIŲ SUSITARTA

1) *Aktyviojo kyšininkavimo nusikaltimo požymiai*

- i) *Kyšininkavimais* suprantamas kaip nepelnyto mokesčių ar kitokių privalumų žadėjimas ar davimas tiesiogiai ar per tarpininkus valstybės pareigūnui, jo paties ar trečiosios Šalies naudai, siekiant paveikti pareigūną, kad jis veiktų ar neveiktų vykdydamas savo oficialias pareigas, kad galima būtų gauti ar išlaikyti ūkinę veiklą.
- ii) *Užsienio valstybės pareigūnas* - tai bet kuris asmuo, einantis užsienio valstybės ar tarptautinės organizacijos įstatymų leidybos, administracines ar teismines pareigas, į kurias jis yra paskirtas ar išrinktas, arba asmuo, vykdomas valstybines funkcijas ar užduotis užsienio Šalyje.
- iii) *Siūlytojas* - tai bet kuris asmuo, veikiantis savo ar bet kurio kito fizinio ar juridinio asmens vardu.

2) *Papildomieji nusikaltimų požymiai*

Pripažįstama, kad užsienio valstybės pareigūno papirkinėjimo nusikaltimui taikomos baudžiamojon atsakomybėn traukiančios valstybės tokios bendrosios baudžiamosios teisės sąvokos kaip kėsینimasis, bendrininkavimas ir/arba organizavimas.

3) *Pasiteisinimai ir gynyba*

Užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimas, siekiant gauti ar išlaikyti ūkinę veiklą, yra nusikaltimas, neatsižvelgiant į kyšio vertę ar jo padarinius, vietinių papročių suvokimą ar vietinės valdžios pakantumą kyšininkavimui.

4. *Jurisdikcija*

Jurisdikcija dėl užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo nusikaltimo bet kuriuo atveju nustatoma, kai nusikaltimas yra įvykdytas visas ar iš dalies baudžiamojon atsakomybėn traukiančioje Šalyje. Jurisdikcijos teritorinis pagrindas turėtų būti aiškinamas taip plačiai, kad nebūtų reikalaujama plataus fizinio ryšio su papirkinėjimu.

Valstybės, baudžiamojon atsakomybėn traukiančios savo piliečius už užsienyje padarytus nusikaltimus, pagal tuos pačius principus turi daryti tą patį užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo atveju.

Valstybės, kurios nacionaliniu principu netraukia baudžiamojon atsakomybėn turėtų būti pasirengusios už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą savo piliečius išduoti kitos valstybės jurisdikcijai.

Visos Šalys turi peržiūrėti, ar jų dabartinis jurisdikcijos pagrindas kovojant su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu yra efektyvus, ir jei jis neefektyvus, imtis atitinkamų priemonių jam ištaisyti.

5) *Bausmės*

Už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo nusikaltimą turi būti baudžiama efektyviomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis bausmėmis, kurių pakanka tarpusavio teisinei pagalbai užtikrinti ir nusikaltusiam asmeniui išduoti kitos Šalies jurisdikcijai ir kurios yra lyginamos su bausmėmis, taikomomis kyšininkams papirkinėjant savo valstybės pareigūnus.

Piniginės ar kitos civilinės, administracinės ar baudžiamosios bausmės juridiniam asmeniui skiriamos, atsižvelgiant į kyšio dydį ir pelną, gautą iš sandorio, sudaryto už tą kyšį.

Turi būti numatytas kyšio priemonių, naudos ir pelno, gauto iš sandorio, sudaryto už kyšį, konfiskavimas arba skiriamos atitinkamos piniginės baudos ar žalos atlyginimas.

6) *Vykdymas*

Kadangi užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimas yra didelis nusikaltimas, valstybės prokurorai turi vadovautis savo nuožiūra, remdamiesi profesiniais motyvais.

Jiems neturi daryti įtakos nacionaliniai ekonominiai interesai, gerų politinių santykių ugdymas ar nukentėjusiojo asmenybė.

Nukentėjusiųjų skundus turi atidžiai tirti atsakingosios institucijos.

Senaties terminas turi garantuoti, kad būtų pakankamai laiko Šiam sudėtingam nusikaltimui išnagrinėti.

Šalių vyriausybės turi skirti pakankamai lėšų baudžiamojon atsakomybėn traukiančioms įstaigoms, kad būtų galima už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą efektyviai kelti baudžiamąsias bylas.

7) Susijusios nuostatos (baudžiamosios ir nebaudžiamosios)

■ Apskaitos, sąskaitybos ir skelbimo reikalavimai

Kad būtų galima efektyviai kovoti su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu, valstybės taip pat privalo adekvačiai bausti už apskaitos praleidimus ir klastotes.

■ Pinigų plovimas

Užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimas turi būti pripažintas pirminiu nusikaltimu taikant pinigų plovimo įstatymus, jei savo valstybės pareigūnų papirkinėjimas yra pinigų plovimo pirminis nusikaltimas, neatsižvelgiant į vietą, kurioje įvykdytas papirkinėjimas.

8) *Tarptautinis bendradarbiavimas*

Efektyvi tarpusavio teisinė pagalba yra labai svarbi, kad būtų galima tirti ir gauti įrodymų traukiant baudžiamojon atsakomybėn už užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą.

Priėmus įstatymus, kurie užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimą pripažįsta baudžiamuoju nusikaltimu, panaikintų kliūtis tarpusavio teisinei pagalbai, kurias sudaro dvigubos baudžiamosios atsakomybės reikalavimai.

Šalys turėtų suderinti savo įstatymus dėl tarpusavio teisinės pagalbos taip, kad būtų galima bendradarbiauti su Šalimis, kurios tiria užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo bylas, įtraukiant ir trečiąsias Šalis (siūlytojo Šalį; Šalį, kurioje veika buvo įvykdyta) ir Šalimis, taikančiomis kitokius baudžiamosios bylos kėlimo įstatymus tokiais atvejais.

Turėtų būti tiriamos ir taikomos priemonės, skirtos tarpusavio teisinės pagalbos veiksmingumui gerinti.
